

Task Force for Psykiatriområdet

REFERAT

Emne 20. møde i Task Force for Psykiatriområdet

Mødedato 9. december 2022, kl. 11-14

Sted Islands Brygge 57, 2300 København S,
Sundhedsstyrelsen

Deltagere

Agnethe Vale Nielsen, Sundhedsstyrelsen
Anna Gillett, KL
Anders Meinert Pedersen, Region Syddanmark
Carlo V. Andersen, Sundhedsministeriet
Line Bork, Sundhedsministeriet
Claus Graversen, Region Midtjylland
Dorthe Juul, Region Sjælland
Dorte Johansen, Sundhedsdatastyrelsen
Kirsten Hansen, Danske Regioner
Lone Bjørklund, Region Hovedstaden
Tina Gram Larsen, Region Nordjylland
Laura Toftegaard Pedersen, Sundhedsstyrelsen
Vibe Cecilie Ballegaard, Sundhedsstyrelsen
Sara Korngut, Sundhedsstyrelsen
Caroline Storr Krogh, Sundhedsstyrelsen

24. januar 2023

Sagsnr. 05-0801-776

Reference CASK

T 72 22 74 00

E sstsyp@sst.dk

Dagsorden

Punkt 1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Punkt 2. Orienteringer

Punkt 3. Task Force for faglig afdækning af forløb i Region Hovedstadens Psykiatri forud for hændelsen i Field's d. 3. juli 2022

Punkt 4. Drøftelse af Sundhedsstyrelsens udkast til erfaringsopsamling vedr. anvendelse af intensive pladser til mennesker med svær psykisk lidelse

Punkt 5. Temadrøftelse: Patienter med selvskadende adfærd

Punkt 6. Drøftelse af anvendelse af skærmning under indlæggelse i psykiatrien v. Region Sjælland

Punkt 7. Drøftelse af monitorering af tvang i psykiatrien (2021/2022)

Punkt 8. Næste møde

Punkt 9. Evt.

Bilag:

Bilag 219: Status på satspuljer og SSA-reserven

Bilag 220: Sundhedsfaglige tilsyn med bosteder 2020-2021

Bilag 221: Regionernes status på de særlige pladser i psykiatrien, 2022

Bilag 222: Model for opfølgning på implementering af intensiv behandling for mennesker med svær psykisk lidelse

Bilag 223: Erfaringsopsamling vedr. anvendelse af intensive pladser til mennesker med svær psykisk lidelse (udkast)

Bilag 224: Regionernes Overblik over regionernes indsatser vedr. patienter med selvskadende adfærd (i relation til forebyggelse af tvang)

Bilag 225: Sundhedsdatastyrelsens analyse – Tvangsforanstaltninger af selvskadende

Bilag 226: Sagsfremstilling om anvendelse af skærmning under indlæggelse i psykiatrien

Bilag 227-231: Regionernes redegørelser for tvangsmonitoreringen 1. juli 2021 – 30. juni 2022

REFERAT

Punkt 1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Sundhedsstyrelsen bød velkommen til mødet. Agnethe Vale Nielsen orienterede om, at Helene Bilsted Probst stopper som vicedirektør i Sundhedsstyrelsen, og derfor ikke deltog på mødet.

Herefter blev dagsordenen godkendt.

Punkt 2. Orienteringer

a. Status på satspuljer og SSA-reserven v/Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen orienterede om, at bilaget fremover kun vil være vedlagt dagsordenen én gang om året, og at der i den forbindelse i relevant omfang kan være en drøftelse af udvalgte puljer.

b. Erfaringsopsamling om sundhedsfaglige tilsyn med bosteder 2020-2021

Sundhedsstyrelsen orienterede om, at Styrelsen for Patientsikkerhed har udgivet en erfaringsopsamling om 210 sundhedsfaglige tilsyn, som styrelsen gennemførte på bosteder i perioden 2020-2021. Resultaterne peger på et fortsat stort behov for fokus på patientsikkerheden. Bl.a. afdækkede mange af tilsynene relativt alvorlige fejl og mangler i håndteringen af sundhedsfaglige opgaver, bl.a. medicinhåndtering.

c. Orientering om Sundhedsdatastyrelsens dialogmøde med monitoreringsgruppen v. Sundhedsdatastyrelsen

Sundhedsdatastyrelsen orienterede om seneste dialogmøde med Monitoreringsgruppen Tvang i Psykiatrien, der er nedsat af Sundhedsdatastyrelsen. Monitoreringsgruppen bistår Sundhedsdatastyrelsen med analyser og kvalificering af data vedr. tvang. Dialogmøderne blev etableret på baggrund af et udtrykt regionalt ønske om at have mulighed for dialog om og understøttelse af indberetningspraksis på tværs af regionerne. Regionernes fokus er blandt andet at forsøge at sikre ensrettet indberet-

ningspraksis. Oversigt over Monitoreringsgruppens medlemmer er vedlagt som bilag. Næste møde med monitoreringsgruppen vil omhandle temaet fastholdelse.

For år tilbage eksisterede 'Roadshow' et forum hvor medarbejdere fra Sundhedsdatastyrelsen fremlagde indberetning til Register over anvendelse af tvang i psykiatrien med dialog i de enkelte regioner. På nuværende tidspunkt planlægges der et nyt forum fra registerets side, men endnu ikke helt afklaret form og deltagere. Sundhedsdatastyrelsen vil medbringe flere informationer om dette til næste møde i Task Force.

Sundhedsdatastyrelsen fortalte desuden om det igangværende samarbejde med Socialstyrelsen og KL, som har til formål at opnå mere viden om det samlede forløb for mennesker, som tvangsindlægges i psykiatrien.

d. Status på de særlige pladser i psykiatrien

Sundhedsstyrelsen præsenterede oversigt over regionernes indsendte status på de særlige pladser i psykiatrien fra juni 2022.

Generelt er de indsendte erfaringer positive og flere steder ses tendens til en stigning i belægningsprocenten. Der tegnes på tværs af regionerne et billede af generelt god effekt af de særlige pladser. Særligt fremhæves det positive i et systematisk tværsektorielle samarbejde om en struktureret og helhedsorienteret behandling med et fælles mål. Rekruttering og fastholdelse er fortløbende en udfordring.

KL kunne ikke genkende den positive opfattelse af pladserne og henviser bl.a. til VIVE's evaluering fra 2021. KL påpegede fortsatte udfordringer med lav belægningsprocent henover efteråret 2022 og pegede på, at pladserne bør konverteres til almene regionale sengepladser.

Danske Regioner bekræftede, at der er udfordringer med belægningsprocenten.

Sundhedsstyrelsen konkluderede, at der ikke ses en entydig stigning i belægningsprocenten, og at der både ses positive og negative erfaringer med pladserne.

Punkt 3. Task Force for faglig afdækning af forløb i Region Hovedstadens Psykiatri forud for hændelsen i Field's d. 3. juli 2022 v/Region Nordjylland

Sundhedsministeriet og Region Hovedstaden aftalte på baggrund af hændelsen den 3. juli 2022 i Field's, hvor tre personer døde, og flere blev såret, at regionen skulle iværksætte en faglig afdækning af forløbet i Region Hovedstadens Psykiatri forud for den tragiske hændelse. Arbejdet med afdækningen var forankret i en Task Force bestående af ledelsesrepræsentanter, faglige eksperter, eksterne parter samt relevante myndigheder. Task Force

har udarbejdet en faglig afdækning med seks anbefalinger, som blev præsenteret ved et pressebrief i Region Hovedstaden den 11. oktober 2022. Link til pressemeddelelse om Task Forces anbefalinger og sammensætning kan tilgås [her](#). Link til kommissorium for Task Force kan tilgås [her](#).

Formand for Task Force for den faglige afdækning, Tina Gram Larsen, orienterede om arbejdet og anbefalingerne, herunder baggrunden for anbefalingerne, og hvordan de kan bidrage til kvalitetsudvikling fremadrettet.

Regionerne orienterede herefter om, hvordan de har arbejdet videre med Task Forcens anbefalinger, og på tværs af regionerne er der bl.a. særligt fokus på igangsættelse af bedre uddannelse om psykopatologi til fagpersonalet, udbredelse af systematisk voldsscreening af patienter uden for retspsykiatrien og et styrket tværsektorielt samarbejde.

Task Force for Psykiatriområdet drøftede i forlængelse heraf, hvordan man kan forebygge hændelser som skyderiet i Field's. Der blev i den forbindelse peget på, at man bør arbejde kontinuerligt med at reducere risiko, men at man aldrig kan garantere, at en lignende hændelse ikke sker igen.

På mødet blev det desuden påpeget, at Styrelsen for Patientsikkerheds sagsbehandlingen ift. de involverede medarbejdere i psykiatrien har trukket ud, og at den lange ventetid på en afgørelse har store omkostninger for den enkelte.

Afslutningsvist pegede Sundhedsstyrelsen på, at Task Forcens anbefalinger harmonerer med tidligere beskrevne udfordringer og anbefalinger fx i Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan for mental sundhed og psykiatri. Der er behov for et generelt løft af både psykiatrien og socialpsykiatrien, ligesom det er positivt, at regionerne arbejder målrettet og fokuseret med at nedbringe risikoen for lignende hændelser i fremtiden.

Punkt 4. Drøftelse af Sundhedsstyrelsens udkast til erfaringsopsamling vedr. anvendelse af intensive pladser til mennesker med svær psykisk lidelse

Sundhedsstyrelsen orienterede om udkastet til notatet om status på implementering og anvendelse af de intensive senge 2019-2022. Notatet viser data og erfaringer med de intensive senge i overensstemmelse med indikatorerne i opfølgingsmodellen. Regionerne har løbende været inddraget i dataindsamlingen bl.a. er der afholdt to møder med regionale repræsentanter. Sundhedsdatastyrelsen har trukket data, som regionerne efterfølgende har valideret.

Der var enighed i Task Force om, at notatet overordnet set er fyldestgørende. Det blev dog påpeget, at det er svært at sammenligne på tværs af regionerne, bl.a. fordi regionerne har organiseret indsatsen forskelligt. Det er således også svært at konkludere entydigt på effekten af pladserne, fx hvorvidt pladserne bidrager til at nedbringe tvang. Mere håndfaste konklusioner

vil kræve en egentlig evaluering af indsatsen. Dette vil blive præciseret i notatet.

Der var enighed om, at Sundhedsstyrelsens anbefalinger for de intensive senge er fyldestgørende, og Task Force så ikke for nuværende behov for at revidere i anbefalingerne eller målgruppen for de intensive senge.

Sundhedsstyrelsen justerer notatet i henhold til de indkomne bemærkninger og herefter oversendes det endelige notat til SUM (endeligt notat er vedlagt som bilag).

Sundhedsstyrelsen orienterede desuden om, at implementeringen af intensive senge ikke længere vil være et fast punkt på Task Forcens dagsorden. De intensive senge kan fortsat tages op ved behov.

Punkt 5. Temadrøftelse: Patienter med selvskadende adfærd i relation til forebyggelse og nedbringelse af tvang

Sundhedsstyrelsen orienterede om de drøftelser styrelsen har haft med regionalt udpegede repræsentanter med viden om selvskade. Her blev det bl.a. påpeget, at der er behov for at opbygge konsensus og en fælles national tilgang til patientgruppen bl.a. i forbindelse med anvendelse af tvang overfor selvskadende patienter, herunder behov for anbefalinger eller retningslinjer, fokus på kulturændring og afstigmatisering og kompetenceudvikling af personalet.

Task Force drøftede, hvordan der på tværs af regionerne sikres systematisk såvel videndeling og læring på området såvel som en mere ensartet tilgang til mennesker med selvskadende adfærd på tværs af afdelinger og regioner og på tværs af kommuner og regioner. Det var enighed om, at der er behov for en ensartet, national tilgang på området, herunder fælles retningslinjer på området. Det blev understreget, at både regioner, kommuner og private bosteder samt somatiske sygehusafdelinger og politi bør inddrages i arbejdet. Danske Regioner tilbød at undersøge om organisationen kan facilitere et indledende arbejde fx mhp. tværregionale retningslinjer.

Det blev besluttet, at Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner i første omgang går i dialog om muligt set-up og tidsperspektiv for et sådant arbejde.

Sundhedsstyrelsen orienterede derudover om Sundhedsdatastyrelsens analyse *Tvangsforanstaltninger og selvskadende 2. halvår 2019 – 1. halvår 2022*. Analysen er lavet til Sundhedsdatastyrelsens dialogforum og vedlagt til orientering til Task Force.

Det blev drøftet, hvorvidt undersøgelsen offentliggøres, og Sundhedsdatastyrelsen har efterfølgende oplyst, at de på baggrund af drøftelsen ikke offentliggør analysen. Den endelige analyse er vedlagt som bilag.

Sundhedsstyrelsen orienterede afslutningsvist om, at der på baggrund af beslutning på sidste Task Force møde igangsættes en analyse af udviklingen i patientgrupper, som indlægges og udsættes for tvang, herunder "Fokuspatienter", dvs. patienter som ofte udsættes for tvang. Det forventes, at analysen kan præsenteres på næste møde i Task Forcen.

Sundhedsstyrelsen vil sende en separat mail til Task Force med mulighed for at kvalificere analysen.

Punkt 6. Drøftelse af anvendelse af skærmning under indlæggelse i psykiatrien v. Region Sjælland

Region Sjælland havde på vegne af Tværregional følgegruppe for Partnerskabsaftalen for nedbringelse af tvang indsendt en sagsfremstilling om anvendelse af skærmning til stue i psykiatrien. Af sagsfremstillingen fremgår det, at Folketingets Ombudsmand har sat fokus på anvendelse af "skærmning til stue" i psykiatrien, i forbindelse med en klage fra en patient i Region Sjælland. Det er Ombudsmandens og Sundhedsministeriets vurdering, at foranstaltninger som disse må betragtes som en tvangsforanstaltning, hvis patienten ikke har givet sit samtykke forinden.

Region Sjælland påpegede, at når patienter skærmes er det ofte for at tage hensyn til flertallet i en afdeling og ikke iht. personlig skærmning i overensstemmelse med Psykiatriloven.

Der var under drøftelsen bred enighed blandt de regionale medlemmer af Task Force om, at Ombudsmandens tolkning ikke er hensigtsmæssig.

Det blev konkluderet, at problemstillingen evt. kan ses i sammenhæng med det kommende arbejde med tvang i regi af 10-årsplanen.

Punkt 7. Drøftelse af monitorering af tvang i psykiatrien

Sundhedsstyrelsen indledte punktet med at fortælle, at den nyeste monitorering af tvang fra perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022 viser, at der stadig er for mange mennesker, der udsættes for tvang i psykiatrien. Der ses desuden en stigning i antal børn og unge, der er blevet udsat for en eller flere former for tvang på ca. 32 % i løbet af de seneste to år. Den samlede udvikling i brugen af tvang dækker desuden over store forskelle på tværs af regioner.

Drøftelsen tog afsæt i regionernes indsendte redegørelser og Task Force blev bedt om at drøfte konkrete virksomme indsatser med henblik på videndeling i Task Force.

Derudover havde drøftelsen et særligt fokus på den bekymrende tendens til at flere børn og unge udsættes for tvang.

Region Sjælland fortalte, at der pt. ses faldende tal for børn og unge, men at det er et fluktuerende billede. En enkelt patient står for mange af tvangsindgrebene. Derudover fortalte regionen, at man er gået i gang med at implementere en ambitiøs selvskadestrategi, der har til hensigt at forebygge selvskade og deraf tvang.

Region Nordjylland fortalte ligeledes at antal børn og unge, der udsættes for tvang er varierende over tid. Der ses et markant fald i de lange bæltefikseringer, mens særligt fastholdelser er en sværere at arbejde systematisk med – bl.a. fordi der formentlig registreres meget forskelligt på tværs.

Region Syddanmark fortalte at det generelle billede er, at det der virker, er et stærkt ledelsesfokus. Når ledelsesfokus bliver mindre er der desværre også en tendens til at resultaterne forsvinder igen. Regionen har pt. særligt fokus på tvangsindlæggelser og det tværsektorielle samarbejde. Bl.a. er der indledt et samarbejde med en politikreds, hvor indlæggelserne er eskaleret.

Region Hovedstaden fortalte, at de fortsat ønsker at have data vedr. andele ud af antal indlagte med i rapporten. Regionen har særligt i 1. halvår haft udfordringer ift. tvangsanvendelse overfor børn og unge. Udover allerede nævnte initiativer i kredsen orienterede regionen om, at der er pt er særligt fokus på medicinplaner, forhåndstilkendegivelser og uddannelse til yngre læger.

Region Midtjylland tilsluttede sig de andre regioner og fortalte, at der i regionen afholdes temadage om bl.a. selvskade, misbrug og autisme. Der er et vedblivende fokus på at nedbringe anvendelsen af tvang.

Det blev konkluderet, at regionerne overordnet arbejder på mange fronter med tvang, bl.a. med fokus på de patienter, der udsættes for meget tvang, på patienter med selvskade, på styrkelse af det tværsektorielle samarbejde og forebyggelse af tvangsindlæggelser. Antallet af børn og unge, der udsættes for tvang er relativt lille, og der ses store variationer mellem årene, som gør det svært at konkludere entydigt. Der er dog en bekymrende tendens til en stigning henover perioden, og derfor vil Sundhedsstyrelsen særligt følge udviklingen på dette område.

Punkt 8. Næste møde

Næste møde i Task Force for Psykiatriområdet vil være d. 1. juni 2023, kl. 11-14, i Sundhedsstyrelsens lokaler på Islands Brygge 57.

Punkt 9. Evt.

Region Midtjylland fremhævede behovet for at kunne ansætte udenlandske læger mv. i psykiatrien, og pegede på, at den lange sagsbehandlingstid for autorisation til udenlandsk arbejdskraft er u hensigtsmæssig og potentielt betyder, at sundhedsvæsenet går glip af kvalificeret personale.

Sundhedsstyrelsen har efter mødet i Task Force henvendt sig til Styrelsen for Patientsikkerhed vedr. dette, og Styrelsen for Patientsikkerhed har følgende nuancering til bemærkninger af længden af sagsbehandlingstid:

- *For ansøgninger fra læger fra EU/EØS-lande, der har et konkret jobtilbud i Danmark, der forudsætter autorisation, vil vi påbegynde sagsbehandlingen i løbet af få hverdage, når vi har modtaget en ansøgning inkl. dokumentation. Sagsbehandlingstiden afhænger derfor primært af, at ansøger har indsendt den nødvendige dokumentation*
- *For andre ansøgninger fra læger fra EU/EØS-lande påbegynder vi som udgangspunkt sagsbehandlingen inden for tre måneder.*
- *For ansøgninger fra læger fra lande uden for EU/EØS, vil vi påbegynde sagsbehandlingen i løbet af få hverdage efter vi har modtaget en ansøgning inkl. dokumentation, hvis ansøger har et dansk CPR-nummer og bopæl i Danmark. Resten af processen vil derefter stort set afhænge af ansøger (gennemførelse*

af sprogkrav, fagprøver, evalueringsansættelse). Disse betingelser er fastsat i bekendtgørelsen.

- *Andre ansøgere fra læger fra lande uden for EU/EØS bliver behandlet i den rækkefølge, som vi har modtaget dem. Vi har fuld fokus på at få liggetiden ned på disse ansøgninger, og der er i finansloven afsat midler til pukkelaflvikling indtil årets udgang. Vi forventer, at alle de ansøgninger, som vi havde modtaget pr. 1. december 2021 qva denne bevilling vil være sagsbehandlet hos os inden udgangen af 2023. Derefter vil resten af autorisationsprocessen i disse sager primært være afhængig af ansøger selv.*